

dolgo knjigo, ki ji je dal preprost naslov: **Križemkražem po gorah**. Knjigo je pogumno izdal v samozaložbi, jo lepo opremil s štirimi barvnimi vložki Fotografij, skratka, ljubiteljem gora je dal spodobno delo, s katerim se je obenem zahvalil svojim sopotnikom na gorskih in življenjskih poteh – in goram samim. Veliko pisanja, mnogo spominov, nekateri so bolj dokumentarni, spet drugje nam avtor pričara tiste lepe, skrivnostne, romantične gore, ki očarajo še tiste najbolj trde duše. Z njim se sprehodimo po pobočjih njegove gore, Storžiča, zaidemo na karavanske grebene, v Kamniške in Savinjske Alpe, v Julijce, pa tudi v številna tuja gorstva: Visoke Tatre, Visoke Ture, na Kavkaz in v Pamir.

Žal kljub temu, da naj bi bile gore nad vsem, da naj bi zabrisale vsakdanje dolinske zamere, avtor nesrečno vplete v knjigo tudi čas, ki ga je preživel s partizani v posavskih hribih. Škoda. Ne zato, ker tega časa ne bi smelo biti, ne, vemo, da je bil težak. Škoda zato, ker ta del (in še nekatere druge v knjigi) izkoristi za ostre napade na vse, ki mu (včasih iz razumljivih razlogov) niso po volji: tuji in domači sovražnik v vojni, Cerkev, Pašisti med obema vojnama. Že res, da pravi: »Drži pa še eno: naj sem opisoval to ali drugo doživetje, vedno sem hotel biti odkrit.« Toda izražati svoje mnenje na način, ki ga gorniki in ljubitelji narave nekako nismo vajeni, sploh pa ne v knjigah, bralca žal moti. Izrazi kot: »Kakšni bedaki!«, »zalega«, »pokvarjenci«, »dobil je svoje«, »belčki«, pa opisovanje jeznega razbijanja italijanskega napisana na bunkerju nad Soriško planino ne sodijo v knjigo, ki naj bi opisovala tisto, pri čemer se vsi napajamo – veličastno gorsko naravo. Konec koncev je človeška hudobija, ki zaidede tudi v gore, vredna bolj obžalovanja kot pa takih napadov in obračunov, kot jih izvaja avtor.

Če odmislimo omenjene »vloške«, je knjiga veliko delo, ki jasno kaže, da je bil Pavle Šegula vse življenje zapisan tudi reševanju v gorah. Na mnogih mestih ne pozabi zapi-

sati tudi poučnih nasvetov. Tako pravi o tistih, ki se razoglavi nastavljajo ledenemu vetru v gorah: »Čudna miselnost je obvladovala ta svet, miselnost in navade, na kakršne danes, več kot tri desetletja kasneje, pogosto naletimo tudi v naših mestih, kjer se veliko fantov in deklet sprehaja brez pokrival in druge zaščite, četudi dežuje.« V zgodbe vplete bogate lastne izkušnje, ne nazadnje tudi napake, iz katerih se bralec lahko kaj nauči.

Prevladujejo pa seveda doživetni opisi vseh trenutkov, ki jih je o njegovi »gorski poti« zabeležil dnevnik. Sončni zahodi, viharji, prijetni večeri v kočah, tavanja po ledenih pobočjih, mehko zelenih gorskih trat, mračne ure ob gorskih nesrečah ... Prepletata se veselje in tihi mir, skrb in nevarnost, ki ju gora vedno predstavlja. Sprašuje se: » ... zakaj tako malo alpinistov piše o svojih vzponih in doživetjih, in zakaj, če se že lotijo pisanja, ostajajo mnogi redkobesedni, suho stvarni«. On sam zagotovo v svoji knjigi ni redkobeseden, ni suho stvaren. Ne, križemkražem natrese vse tisto, kar človek doživi v mnogih letih zahajanja v gore. Na bralca je, da vse te lepote vsrka, se ob njih navduši, se spomni sam svojih poti. Dolinske »smetci« pa, kot vsak pravi planinec, pospravi tja, kamor sodijo.

Marjan Bradeško

Slovenski alpinizem 1998–2000

Po nekajletnem premoru smo spet dobili zbornik Slovenski alpinizem. Pričel je izhajati v okviru že pokojnih Alpinističnih razgledov, nato leta 1997 (Slovenski alpinizem '96) pri založbi Sidarta, leto kasneje pa ga je izdala Planinska založba Slovenije. In nato tišina. Ali se v slovenskem alpinizmu ni dogajalo nič pomembnega ali se založbam tega ne splača izdajati ali pa je težko najti nekoga, ki bi prevzel to delo. Verjetno sta razloga predvsem zadnja dva, saj je pri nas vselej težko prodati alpinistično literaturo,

zbiranje materiala pa je dolgotrajno in mukotrpno delo z nizkimi honorarji in skoraj nič hvaležnosti alpinistične javnosti. Kljub vsemu je po treh sušnih letih, ko smo se Slovenci pojavljali le po tujih zbornikih in revijah, končno spet med nami Slovenski alpinizem, tokrat kar tri knjižice, vsaka pa zajema slovensko alpinistično dogajanje enega leta – 1998, 1999 in 2000. Res je, da so knjižice precej manj obsežne od prejšnjih, saj sta imela zbornika za 1996 in 1997 oba čez 120 strani, novi so od 68 do 86 strani, toda lahko smo samo hvaležni Urošu Samcu, ki je

prevzel urejanje, da je bil dovolj vztrajen in zbral material. Predstavljena so najpomembnejša dogajanja v slovenskem alpinizmu za posamezno leto, med katerimi so na prvem mestu seveda odprave v tuja gorstva, potem prvenstvene smeri in pomembnejše ponovitve v domačih in tujih stenah, tekmovanja in lednem plezanju, najuspešnejši alpinisti in alpinistični smučarji posameznega leta, recenzije knjig, jubileji, nekrologi in še kaj bi se našlo. Vsak letnik ima tudi krajši povzetek v angleščini.

Vsak zbornik ima na začetku kazalo, ki mu sledi kratka ocena alpinistične sezone, ki jo je za vse tri knjižice prispeval Tomaž JakoPčič. Pravzaprav je to kratek pregled vsake sezone, za poglobljeno oceno pa bi bilo treba narediti primerjavo z dogajanjem v svetovnem alpinizmu in modernimi trendi. Sledijo reportaže – zgodbe z nekaterih najpomembnejših odprav sezone, ki jih krasijo tudi Fotografije. Avtorji so več ali manj akterji sami. Nadaljevanje zbornikov je pravzaprav bolj podobno plezalnim vodnikom, saj se sprehodimo najprej čez domače stene in vrhove, kjer vsako leto nastane vrsta novih smeri. Vzponi so predstavljeni z osnovnimi podatki in večinoma tudi s shemami. Ponekod bomo kljub shemi težko našli vstop

smeri, zato bi za lažjo orientacijo bile potrebne tudi Fotografije sten z vrisanimi smermi. Zagotovo se najde kdo, ki bi želel ponoviti kakšno smer, a jo s podanimi podatki to težko. Tudi kakšna beseda, dve več pri vsaki smeri bi ne škodila. Glede na gostoto izdajanja vodnikov za slovenske stene bodo tovrstni zborniki še dolgo edini vir podatkov o novih smereh (poleg priloge A5 v reviji GriP) in bi se veljalo temu nekoliko bolj posvetiti. Iz domačih sten se selimo v evropske stene in vrhove in nato dalje v izvenevropska gorstva, kjer so nekako vselej najbolj množično obiskani Andi, ki jim sledijo Himalaja in ostala področja. Tukaj se pojavi že več Fotografij z vrisanimi smermi za lažjo predstavo. V zborniku 2000 recimo pogrešamo reportažo o smučanju z Everesta, v zborniku 1998 bi lahko bil omenjen tečaj za vodnike nepalske gorniške organizacije v Manangu, manjka tudi nekaj vzponov v Andih, a to je na koncu koncev večinoma krivda udeležencev. Po alpinizmu se preselimo na področje alpinističnega smučanja, kjer je količina dosežkov neprimerno skromnejša in mu je razen v zadnjem zborniku posvečeno le nekaj vrstic, čeprav je bilo opravljenih kar nekaj spustov tudi po Andih in drugod. Pogrešamo kakšno shemo in Fotografijo.

Predstavitev najuspešnejših alpinistov vsakega leta je bolj »gorenjska«, pogrešamo več informacij o najboljših, kdo so, od kod so, pa tudi tisti drugi in tretji bi lahko bili predstavljeni. Razen v letniku 1998 jih namreč ne zasledimo. »Sam prvi so pomembni« je vse preveč ameriško razmišljanje, še posebej, če se zavedamo, da je ločnica med prvimi in drugimi pogosto zelo ozka. V zadnjih dveh letnikih je predstavljen tudi svetovni pokal in lednem plezanju, ki se ga v zadnjih letih uspešno udeležujejo tudi slovenski plezalci. Žal so pozabljeni domača tekmovanja. Pred angleškim povzetkom najpomembnejšega v slovenskem alpinizmu so spomini na tragično preminule alpiniste, spomnimo se kakšne pomembne obletnice – skromna sestavka

o Everestu leta 1979 in zimskem Čopu leta 1968, ter recenzije knjig. Za tiste, ki jih zanima še kaj več razen oprimkov po stenah, bodo zborniki Slovenski alpinizem prav gotovo dobrodošel vir informacij, saj predstavljajo najpopolnejši pregled slovenskih alpinističnih dosežkov, na katere smo lahko vselej ponosni. Že imate svoje izvide?

Boris Strmšek

Svet pod Triglavom

Podobno kot imajo prebivalci na območju načrtovanega Regijskega parka Snežnik na razpolago aktualne novice v obliki biltena Park Snežnik (o njem smo že poročali), tako so sedaj tudi prebivalci v Triglavskem narodnem parku (TNP) dobili svoj časopis. Februarja je javni zavod TNP Bled pod uredniško taktirko Janeza Bizjaka izdal prvo številko časopisa Svet pod Triglavom, ki ga je namenil ne le domačinom, ampak tudi obiskovalcem, ljubiteljem in podpornikom parka. Na svojih straneh bo predvidoma 4-krat letno prinašal novice o delu parkovne uprave in o vseh aktualnih dogodkih v prostoru parka. Razpošiljali ga bodo vsem gospodinjstvom in šolam na območju parka, dobiti pa ga bo možno še na turistično-informacijskih točkah. Prva številka je izšla na 16

